

Total No. of Printed Pages—12

2nd Sem

2 SEM TDC BEO 2 (G/S) (N/O)

2015

(May)

COMMERCE

(General/Speciality)

Course : 202

(Business Economics)

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

(New Course)

Full Marks : 80

Pass Marks : 24

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

(a) এডাল সৰল চাহিদা ৰেখাৰ মধ্যবিন্দুত চাহিদাৰ
স্থিতিস্থাপকতা >1 / 1 / <1 হ'ব।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

Elasticity of demand at the midpoint
of a straight line demand curve is
 >1 / 1 / <1 .

(Choose the correct answer)

- (b) পূৰ্ণ অস্থিতিস্থাপক চাহিদা ৰেখাডাল উলম্ব অক্ষৰেখাৰ সমান্তৰাল / উলম্ব হয়।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

Perfectly inelastic demand curve is parallel / vertical to the vertical axis.

(Choose the correct answer)

- (c) যোগান বিধিৰ এটা স্বীকাৰ্য হ'ল 'উৎপাদনৰ উপাদান ব্যয়ৰ কোনো পৰিৱৰ্তন নহয়'।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

An assumption to the law of supply is 'there will be no change in input prices'.

(State True or False)

- (d) উৎপাদন সম্পৰ্কই উৎপাদনৰ — আৰু — মাজত বস্তুগত সম্পৰ্ক দেখুৱায়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

Production function shows the physical relationship between — and —.

(Fill in the blanks)

- (e) এটা ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানে ইয়াৰ কাৰ্য-পৰিসৰ হ্ৰাস / বৃদ্ধি কৰিলে আভ্যন্তৰীণ মিতব্যয়িতা উপভোগ কৰে।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

Internal economies are enjoyed by a business firm due to a decrease / increase in its scale of operation.

(Choose the correct answer)

(f) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰত $AR \neq MR$.

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Under perfectly competitive market
 $AR \neq MR$.

(State True or False)

(g) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰত উৎপাদন প্ৰতিষ্ঠানৰ
হ্ৰস্বকালৰ যোগান বেখাডাল সদায় নিম্নগামী / উৰ্ধ্বগামী
হয়।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

The short-run supply curve of a firm
under perfect competition always slopes
downward / upward.

(Choose the correct answer)

(h) বজাৰ দৰ এটা দীৰ্ঘকালীন / হ্ৰস্বকালীন / অতি-হ্ৰস্বকালীন
দৰ।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

Market price is a long-run / short-run /
very short-run price.

(Choose the correct answer)

2. তলত দিয়াবিলাকৰ ওপৰত চমুকৈ লিখা :

4×4=16

Write on the following in brief:

(a) অৰ্থনৈতিক ব্যৱস্থা এটাৰ মূল সমস্যাসমূহ

Basic problems of an economic system

(b) চাহিদাৰ তিৰ্যক-স্থিতিস্থাপকতা

Cross-elasticity of demand

(c) সম-উৎপাদন বেখাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

Properties of isoquants

(d) স্বাভাৱিক লাভ আৰু অতিৰিক্ত বা অতি-স্বাভাৱিক লাভ

Normal profit and supernormal profit

3. (a) বাণিজ্যিক অৰ্থনীতিৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰ আলোচনা
কৰা।

14

Discuss the nature and scope of
business economics.

নাইবা / Or

(b) বজাৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ কাৰ্যপদ্ধতি ব্যাখ্যা কৰা। বজাৰ প্ৰক্ৰিয়াই
সৰ্বোচ্চ সামাজিক কল্যাণ নিশ্চিত কৰিব পাৰেনে,
আলোচনা কৰা।

10+4=14

Explain the working of price mechanism.
Discuss whether price mechanism can
ensure maximum social welfare.

4. (a) চাহিদাৰ আয় স্থিতিস্থাপকতা ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।
বাণিজ্যিক অৰ্থনীতিত চাহিদাৰ আয় স্থিতিস্থাপকতা
ধাৰণাটোৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

8+6=14

Explain the concept of income elasticity
of demand. Discuss the importance of
income elasticity of demand concept in
business economics.

নাইবা / Or

- (b) চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতা নিৰ্ধাৰণকাৰী উপাদানসমূহ কি কি? ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰাত চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতাই কি ভূমিকা পালন কৰে? $8+6=14$

What are the factors that determine price elasticity of demand? What role does price elasticity of demand play in decision-making by business firms?

5. (a) পৰিৱৰ্তনশীল অনুপাত তত্ত্বটো উপযুক্ত চিত্ৰৰ সহায়ত ব্যাখ্যা কৰা। এজন স্বাভাৱিক উৎপাদকে কোনটো স্তৰত উৎপাদন কৰিবলৈ বিচাৰিব? $10+4=14$

Explain the law of variable proportions with suitable diagram. In which stage a rational producer will seek to produce?

নাইবা / Or

- (b) ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠান এটাৰ আভ্যন্তৰীণ আৰু বাহ্যিক মিতব্যয়িতা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 14

Discuss the internal and external economies of a business firm.

6. (a) ব'মলৰ বিক্ৰী আয় সৰ্বোচ্চকৰণৰ প্ৰকল্পটো ব্যাখ্যা কৰা আৰু ইয়াৰ বিৰুদ্ধে কৰা কেইটামান সমালোচনা উল্লেখ কৰা। $9+5=14$

Explain Baumol's sales revenue maximization hypothesis and mention some of the criticisms levelled against it.

নাইবা / Or

- (b) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা। এই বজাৰত হ্ৰস্বকালত দৰ আৰু উৎপাদন নিৰ্ধাৰণৰ প্ৰক্ৰিয়া ব্যাখ্যা কৰা।

5+9=14

Discuss the features of perfectly competitive market. Explain the process of price output determination in the short-run under such market.

(Old Course)

Full Marks : 80Pass Marks : 32

1. তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following as directed :

- (a) বাণিজ্যিক অৰ্থনীতিৰ প্ৰকৃতি ব্যাষ্টিবাদী / সমষ্টিবাদী অৰ্থনীতি।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

Business Economics is micro / macro economics in nature.

(Choose the correct answer)

- (b) চাহিদা আৰু যোগানৰ অবাধ শক্তি প্ৰয়োগত মূল্য নিৰ্ধাৰণৰ প্ৰক্ৰিয়াকেই — প্ৰক্ৰিয়া বোলে।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

The mechanism of price determination by the free play of forces of demand and supply is known as — mechanism.

(Fill in the blank)

- (c) যেতিয়া এটা উপাদানৰ প্ৰতিকল্পন হিচাপে আন এটা উপাদান অধিক পৰিমাণে ব্যৱহাৰ কৰা হয়, তেতিয়া সিহঁতৰ কাৰিকৰী প্ৰতিকল্পনৰ প্ৰান্তিক হাৰ বৃদ্ধি পায়।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

The marginal rate of technical substitution increases as more and more of one input is substituted for the other input.

(State True or False)

- (d) পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰত কোনো এটা প্ৰতিষ্ঠানে দৰ নিৰ্ণয় কৰিব পাৰে / নোৱাৰে।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

A firm under perfect competition can / cannot determine the price.

(Choose the correct answer)

- (e) অতিস্থলকাল দৰক স্বাভাৱিক দৰ বোলে।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Very short-run price is known as normal price.

(State True or False)

- (f) এটা উৎপাদন প্রতিষ্ঠানে পূর্ণ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰত দীৰ্ঘকালীন সময়ত মাত্ৰ — লাভ অৰ্জন কৰে।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

A firm under perfect competition in the long-run earns only — profit.

(Fill in the blank)

- (g) দৰ বিভেদীকৰণ লাভজনক হ'ব, যদিহে একাধিকাৰ ব্যৱসায়ীয়ে দেখে যে বিভিন্ন বজাৰত তেওঁৰ উৎপাদিত দ্ৰব্যৰ চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতা পৃথক।
(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

Price discrimination will be profitable only when the monopolist finds that the price elasticity of demand for his product is different in the different markets.

(State True or False)

- (h) যেতিয়া স্বল্পবিক্ৰেতা প্রতিষ্ঠানসমূহৰ মাজত দৰ আৰু উৎপাদনক লৈ বুজাবুজি গঢ়ি উঠে, তেতিয়া এনে ব্যৱস্থাক পূৰ্ণ স্বল্পবিক্ৰেতা / সংঘীয় স্বল্পবিক্ৰেতা বোলা হয়।
(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

When the firms under oligopoly reach and understanding in price and output determination, it is known as pure oligopoly / collusive oligopoly.

(Choose the correct answer)

2. তলত দিয়াবিলাকৰ ওপৰত চমুকৈ লিখা : $4 \times 4 = 16$

Write on the following in brief :

(a) বাণিজ্যিক অর্থনীতি আৰু পৰম্পৰাগত অর্থনীতিৰ সম্পৰ্ক
Relationship between business economics
and traditional economics

(b) সম-উৎপাদন বেধা
Isoquants

(c) দৰ বিভেদীকৰণ
Price discrimination

(d) ব'মলৰ বিক্ৰী আয় সৰ্বোচ্চকৰণ প্ৰকল্প
Baumol's sales revenue maximization
hypothesis

3. (a) বাণিজ্যিক অর্থনীতিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আৰু পৰিসৰ আলোচনা
কৰা। $6+5=11$

Discuss the characteristics and scope of
business economics.

নাইবা / Or

(b) অর্থনৈতিক ব্যৱস্থা এটাৰ মূল সমস্যাসমূহ আলোচনা কৰা।
বজাৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা মূল সমস্যাবোৰ কেনেকৈ সমাধান
হয়, ব্যাখ্যা কৰা। $6+5=11$

Discuss the basic problems of an
economic system. Explain how are the
basic problems solved through the price
mechanism.

4. (a) চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতা মানে কি বুজায়? সবল চাহিদা
বেখাত দৰ স্থিতিস্থাপকতা কেনেকৈ নিৰ্ধাৰণ কৰে? $3+8=11$

What is meant by price elasticity of demand? How is the price elasticity of demand measured on a linear demand curve?

নাইবা / Or

- (b) চাহিদাৰ তিৰ্যক-স্থিতিস্থাপকতাৰ সংজ্ঞা দিয়া। বাণিজ্যিক
অর্থনীতিত ইয়াৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা। $5+6=11$

Define cross-elasticity of demand.
Discuss its importance in business economics.

5. (a) ক্ৰমহ্রাসমান উৎপাদন বিধিটোৰ স্বীকাৰ্যসমূহ উল্লেখ কৰা।
উপযুক্ত চিত্ৰৰ সহায়ত এই বিধিটো ব্যাখ্যা কৰা। $3+8=11$

State the assumptions of the law of diminishing returns. Explain the theory with the help of suitable diagram.

নাইবা / Or

- (b) ব্যৱসায় প্রতিষ্ঠান এটাৰ আভ্যন্তরীণ মিতব্যয়িতা আৰু
অমিতব্যয়িতা সম্পর্কে আলোচনা কৰা। $8+3=11$

Discuss the internal economies and diseconomies of a business firm.

6. (a) ব্যৱসায়ী প্রতিষ্ঠানৰ লাভ সৰ্বোচ্চকৰণৰ উদ্দেশ্যটো ব্যাখ্যা কৰা। সাম্প্ৰতিক সময়ত এই উদ্দেশ্যৰ বিপক্ষে হোৱা সমালোচনাবোৰ কি কি? 8+4=12

Explain the profit maximization objective of business firms. On what grounds it has been criticized in recent times?

নাইবা / Or

- (b) পূৰ্ণ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ কি কি? হ্ৰস্বকালত এই বজাৰত কেনেকৈ দৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ হয়, ব্যাখ্যা কৰা। 4+8=12

What are the features of perfect competition? Explain how are the price output determined under such market in the short-run.

7. (a) একচেটিয়া বজাৰ আৰু পূৰ্ণ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰৰ মাজত থকা পাৰ্থক্যসমূহ আলোচনা কৰা। একচেটিয়া বজাৰত দৰ আৰু পৰিমাণ কেনেকৈ নিৰ্ধাৰিত হয়, ব্যাখ্যা কৰা। 3+8=11

Discuss the differences between monopoly and perfect competition. Explain how are the price and output determined under monopoly.

নাইবা / Or

- (b) স্বল্পবিক্রেতা বজাৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা। 'দৰ নেতৃত্ব-
বিশিষ্ট' স্বল্পবিক্রেতা বজাৰত দৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ
প্ৰক্ৰিয়াটো ব্যাখ্যা কৰা। 3+8=11

Discuss the characteristics of oligopoly.
Explain the price output determination
process under 'price leadership' in
oligopoly.

***